

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет управління, економіки та права
Кафедра права**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ»

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань –

Спеціальність –

Освітня програма –

Кількість кредитів – 4 – 120 год., із них: аудиторних – 48 год.;
самостійної роботи студента – 86 год.

Форма навчання – денна, заочна (скорочена програма)

Рік підготовки – 2, семестр – 4

Компонент освітньої програми – вибіркова.

Дні занять – відповідно до розкладу.

Консультації – відповідно до графіка навчального процесу.

Мова викладання – українська.

АНОТАЦІЯ

Сучасна правова система України перебуває у стані реформування, зумовленому розбудовою в нашому суспільстві демократичної, соціальної, правової держави, в якій право слугувало б для захисту загально визнаних прав і свобод людини. Встановлення ефективного правопорядку і законності у сфері захисту прав споживачів має забезпечити держава.

Дисципліна «Захист прав споживачів» спрямована на формування фахових компетентностей щодо ефективного способу захисту прав споживачів. Також вивчення даного курсу передбачає опанування не тільки теоретичних знань із захисту прав споживачів, але й особливостей їх практичної реалізації (вміти правильно скласти заяву, скаргу, претензію для захисту прав споживачів), мати уявлення, як вирішуються конфліктні ситуації щодо захисту прав споживачів. Освітня компонента «Захист прав споживачів» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти світогляду людини-споживача і початку формування свідомості споживача-фахівця. Цей процес неможливий без закріплення необхідних певних економіко-правових знань з метою вирішення теоретичних та конкретних питань практичної діяльності щодо належного захисту прав споживачів.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни: Надання здобувачам вищої освіти цілісної та логічно-послідовної системи наукових знань щодо придбання, використання (споживання) товарів і послуг, про положення чинного законодавства України у сфері захисту прав споживачів, що регулює відносини між споживачами товарів, робіт і послуг та виробниками і продавцями товарів, виконавцями робіт і надавачами послуг різних форм власності, а також формування у них високого рівня правової свідомості і правової культури та готовність брати відповідальність за результати прийнятих управлінських рішень..

Завдання навчальної дисципліни:

теоретичні:

- отримання знань щодо прав та обов'язків споживачів; порядку захисту прав споживачів відповідно до норм чинного законодавства; глибокого розуміння необхідності додержання норм законодавства, знання правових наслідків, які настають за його порушення, що зумовлює правомірну поведінку; вивчення особливостей державного управління у сфері захисту прав споживачів; здобуття знань щодо відповідальності за прошення прав споживачів.

практичні:

- застосування нормативно-правової бази інституту захисту прав споживачів; аналізування основного змісту концепції захисту прав споживачів; орієнтування в правовому статусі суб'єктів правовідносин по захисту прав споживачів, визначати обсяг їх правосуб'єктності; визначення системи державних органів державного управління у сфері захисту прав споживачів та їх компетенції; характеризування особливостей продажу окремих продовольчих та непродовольчих товарів; визначення існуючого обсягу прав та обов'язків споживачів за сучасних форм торгівлі; роз'яснення поняття якості товарів, робіт та послуг; тлумачення змісту чинного законодавства, що регулює порядок проведення стандартизації та сертифікації як засобів забезпечення безпеки та якості товарів, робіт, послуг; використання норм, що регулюють порядок ввезення імпортованих харчових продуктів, продовольчої сировини і супутніх матеріалів в Україну; застосування різних форм та видів захисту прав споживачів та їх реалізацію; визначення вимог щодо форми й змісту позовної заяви про відшкодування шкоди, завданої споживачу; аналіз особливостей захисту прав споживачів при здійсненні окремих видів торговельної діяльності, наданні послуг і виконанні робіт; визначення особливостей захисту прав споживачів при придбанні окремих видів товарів; характеристика видів юридичної відповідальності за правопорушення у сфері захисту прав споживачів; визначення підстав відповідальності та обставини, що звільняють продавця (виробника) від обов'язку задовольнити вимоги споживача; тлумачення змісту чинного законодавства щодо захисту прав споживачів; застосування норм права для врегулювання відносин та при вирішенні конкретних спорів у сфері захисту прав споживачів, а також у своїй подальшій практичній діяльності; складання цивільно-правових документів.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Для якісного засвоєння навчальної дисципліни необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота (як індивідуальна, так і під керівництвом викладача).

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентнісного навчання.

При проведенні практичних занять використовуються активні форми їх проведення: бесіди, дискусії, кейс-методи, рішення практичних завдань.

На лекціях у формі активної бесіди з елементами дискусії розглядаються

основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача.

На лекціях вимагається активна участь студентів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції. Теоретичні знання, отримані студентами під час лекцій, обговорюються більш детально на практичних заняттях у формі кейс -методів, презентацій, дискусій, заслуховування та аналізу тематичних доповідей та рефератів, а також шляхом рішення практичних завдань. В процесі семінарського заняття студенти вчаться формулювати свою точку зору, логічно викладати матеріал, підбирати докази у підтвердження своїх думок, вчаться публічно виступати, аналізувати отриману інформацію.

Здобувачі вищої освіти можуть здійснювати наукові дослідження шляхом написання та опублікування наукових статей, тез доповідей на конференціях, круглих столах та наукових семінарах.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ») В АУДИТОРНИЙ ЧАС

Вивчення навчальної дисципліни передбачає роботу в колективі. Студенти під час лекційних занять ведуть конспект з відповідної теми. Під час заняття або ж в кінці лектор ставить питання, веде діалог з аудиторією для кращого засвоєння теоретичного матеріалу.

Лекції і практичні заняття можуть проводитися з використанням сервісу ZOOM.US. і MOODLE. Також викладач і студенти можуть спілкуватись через електронну пошту, Viber, Telegram, інші доступні засоби комунікації. В разі потреби може використовуватись Форум як форма спілкування викладача й студентів у дистанційному (віддаленому) навчанні. Кожний форум присвячений будь-якій проблемі або темі. Модератор форуму (мережевий викладач) реалізує дискусію чи обговорення, стимулюючи питаннями, повідомленнями, новою цікавою інформацією. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної та доброзичливої критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки на консультації викладача. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Семестровий контроль з навчальної дисципліни «Захист прав споживачів» здійснюється у третьому семестрі і проводиться відповідно до

навчального плану у вигляді заліку у терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни.

Залік – це вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного контролю (тестування, поточного опитування, виконання індивідуальних завдань та вирішення кейсів тощо на практичних заняттях) протягом семестру.

За рішенням засідання кафедри студент може бути додатково оцінений за участь у наукових конференціях, підготовку наукових публікацій, участь у Всеукраїнських конкурсах наукових студентських робіт, Всеукраїнських олімпіадах за спеціальністю, виконання досліджень тощо.

Критерії оцінювання знань студентів визначені у **Положенні про критерії оцінювання ЛНУП**.

Оприлюднення результатів заліку проводиться публічно.

Політика оцінювання – передбачає дотримання принципів доброчесності та студентоцентрованого підходу.

Академічна доброчесність – дотримання Положення про академічну доброчесність у ЛНУП». Доступний за посиланням: <http://lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/zagalpolog.html>

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Загальна характеристика захисту прав споживачів.

Суть та зміст дисципліни «Захист прав споживачів». Мета, завдання, об'єкт та предмет, терміни і поняття навчальної дисципліни. Історичний розвиток захисту прав споживачів в Україні та світі. Загальні положення «Теорії поведінки споживачів».

Тема 2. Державне регулювання охорони та захисту прав споживачів

Законодавче регулювання захисту прав споживачів в Україні; Структура, напрями діяльності та завдання Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів та її регіональних підрозділів; Робота антимонопольних органів у сфері захисту прав споживачів; Органи місцевого самоврядування в системі захисту прав споживачів; Розгляд скарг на рішення органів державної виконавчої влади, що здійснюють захист прав споживачів, їх службових осіб, а також на дії таких осіб.

Тема 3. Правовий статус споживача

Поняття споживача; Загальна характеристика прав та обов'язків

споживача за законодавством України; Зміст прав та обов'язків споживача; Право споживача на належну якість, безпеку продукції (товарів, робіт) та інформацію про продукцію; Гарантійні терміни; Права споживача в разі придбання ним товару неналежної якості; Права споживача на обмін товару належної якості.

Тема 4. Правове регулювання якості товарів, робіт, послуг

Поняття якості товарів, робіт, послуг; Стандартизація як засіб забезпечення безпеки та якості товарів, робіт, послуг; Сертифікація як засіб забезпечення безпеки та якості товарів, робіт, послуг; Договір як засіб забезпечення якості товарів, робіт, послуг; Поняття якості та її забезпечення за допомогою договору у зарубіжних країнах; Міжнародні нормативні акти та системи якості

Тема 5. Особливості укладення окремих видів договорів за участю споживачів за законодавством України та ЄС.

Форма договору за участю споживача; Особливості реклами та публічної оферти; Особливості укладення договорів із споживачем на відстані, поза торговельними та офісними приміщеннями; Електронна комерція; Особливості захисту прав споживачів при здійсненні окремих видів торговельної діяльності, наданні послуг і виконанні робіт; Сучасні тенденції щодо змісту та форми договорів у сфері туризму; Участь споживача у договорах про надання комунальних послуг, транспортних договорах.

Тема 6. Механізм захисту прав споживачів при наданні послуг і виконанні робіт

Система перевірок суб'єктів господарювання. Основні вимоги до оформлення матеріалів перевірок; Контроль за якістю товарів народного споживання; Контроль за дотриманням санітарних норм і правил на підприємствах торгівлі; Судовий захист прав споживачів; Розгляд справ про відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг); Позасудовий захист прав споживачів зверненням в державні органи; Загальна характеристика державного захисту прав споживачів у зарубіжних країнах; Позасудовий захист прав споживачів шляхом звертання в громадські організації; Порядок позасудового захисту прав споживачів.

Тема 7. Організація захисту прав споживачів на якість, безпеку послуг та товарів

Державна система контролю за якістю товарів та послуг. Функції організацій здійснюючих контролю, за якістю товарів та послуг. Організація захисту прав споживачів у випадку купівлі товару з недоліками. Термін подання скарг споживачами. Оформлення документів по заміні товарів

неналежної якості. Роль сертифікації товарів та ідентифікації товарів у забезпеченні гарантій споживачу щодо їх якості та безпеки. Порядок вилучення та утилізація неякісних, фальсифікованих сировини, товарів. Оформлення договорів на якість надання послуг.

Тема 8. Відповідальність за порушення прав споживачів

Поняття порушення прав споживачів; Види порушень прав споживачів. Державні органи по захисту прав споживачів та їх повноваження; Повноваження органів із захисту прав споживачів; Порядок перевірок органами з захисту прав споживачів; Види відповідальності про порушення щодо захисту прав споживачів; Адміністративні та фінансові санкції за порушення законодавства «Про захист прав споживачів».

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна:

1. Журавльов Д. «Про захист прав споживачів». Науково-практичний коментар. Київ: ТОВ Видавничий дім Професіонал, 2019. 352 с.
2. Дудла І.О. Захист прав споживачів: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 448 с.
3. Іваненко Л. М., Язвінська О. М. Захист прав споживачів: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2014. 496с.
4. Менів Л. Д. Цивільно-правовий захист прав споживачів: практикум. Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2019. 161 с.
5. Законодавство України у сфері захисту прав споживачів: зб. норм.-прав. актів / [уклад.: Резворович К. Р. та ін.] ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ Дніпро : Біла К. О. [вид.], 2019. 483 с.
6. Кравченко Н. Г. та ін. Юридичні клініки на захисті прав споживачів фінансових послуг: судова практика і навички консультивання (про консультивання очима клініцистів). Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.», Ф-т правн. наук, Навч. лаб. «Правн. клініка». Київ : Пульсари, 2020. 134 с.
7. Сапожник Д. І. Захист прав споживачів: навч. посіб.; Центр. спілка спожив. т-в України, Львів. торг.-екон. ун-т. Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2021. 219 с.
8. Ільченко Г.О. Захист прав споживачів страхових послуг: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 184 с.
9. Конак Є.І. Особливості процесів захисту прав споживачів в Україні. *Молодий вчений*. 2017. № 2. С. 267-271.
10. Крегул Ю. І., Радченко О. Ю. Захист прав споживачів фінансових послуг: монографія. Ю. І. Крегул, Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 264 с.
11. Менів Л.Д. До питання про адміністративні правопорушення у сфері

законодавства про захист прав споживачів. URL:http://lsej.org.ua/5_2016/17.pdf.

12. Менів Л.Д. Правове регулювання юридичної відповідальності за порушення прав споживачів: перспективи розвитку. URL: http://lsej.org.ua/2_2018/20.pdf.

13. Письменна О.П., Баранова О.С., Шкринда О.М. Захист прав споживачів під час придбання продукції через мережу Інтернет. URL: http://www.pap.in.ua/1_2015/17.pdf.

14. Хацкевич Ю. М., Летуца Т. М. Міжнародний консьюмеризм: навч. посібник у структурно-логічних схемах. Електрон. дані. Х. : ХДУХТ, 2018. 109 с.

15. Толстоног В. В. Державна політика у сфері захисту прав споживачів та її взаємозв'язок із державною споживчою політикою. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 3. С. 141-144.

Додаткова література:

1. Годяк А.І. Особливості адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів. URL: http://www.lj.kherson.ua/2017/pravo06/part_2/11.pdf.

2. Гришко У. Особливості цивільно-правової відповідальності перевізника за порушення прав споживачів транспортних засобів. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2016/06/2.pdf>

3. Димінська О.Ю. Особливості цивільно-правової відповідальності за шкоду, завдану дефектом у продукції за законодавством України та ЄС. URL: http://univer.km.ua/statti/dyminska_o.yu.

4. Дудла І.О. Захист прав споживачів: Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 448 с.

5. Зверева О.В. Захист прав споживачів. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 192 с.

6. Кипаренко В. Деякі проблемні питання кримінально-правової відповідальності за порушення прав споживачів в Україні. Актуальні проблеми товарознавства, торговельного підприємництва та захисту прав споживачів: міжнар.наук.-практ. Інтернет-конф. (Київ, 13 берез. 2014 р.): тези доп. / відп. ред. В.А. Осика. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. С. 20-21.

7. Керівні принципи для захисту інтересів споживачів. Резолюція 39/248 Генеральної Асамблеї ООН від 09.04.1985 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_903

8. Банасевич І.І. Споживчий договір. Договір як універсальна форма правового регулювання: монографія [Текст] / За заг. ред. проф. В.А. Васильєвої. Івано-Франківськ, 2016. С. 237-249.

9. Жайворонок Т.Є., Павловська С.В. Судова практика розгляду справ про захист прав споживачів *.Вісник Верховного Суду України*. 2013. №1 (149). С. 15-

32.

10. Кот О.О. Проблеми здійснення та захисту суб'єктивних цивільних прав : дис. ... д-ра. юрид. Наук : 12.00.03 /НДППіП ім. Ак. Бурчака, Київ, 2017. 550 с.

Інформаційні ресурси

1. Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. URL: <https://dpss.gov.ua/zahist-prav-spozhivachiv/yakshchovashi-prava-porusheno>.

2. Цивільний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

3. Закон України "Про захист прав споживачів". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>.

4. Постанова Кабінету Міністрів від 19 березня 1994 року № 172 "Про реалізацію окремих положень Закону України "Про захист прав споживачів". URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP940172>.

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2015 року № 667 "Про затвердження Положення про Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/667-2015-%D0%BF#Text>.

6. Міністерство юстиції. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_8244.